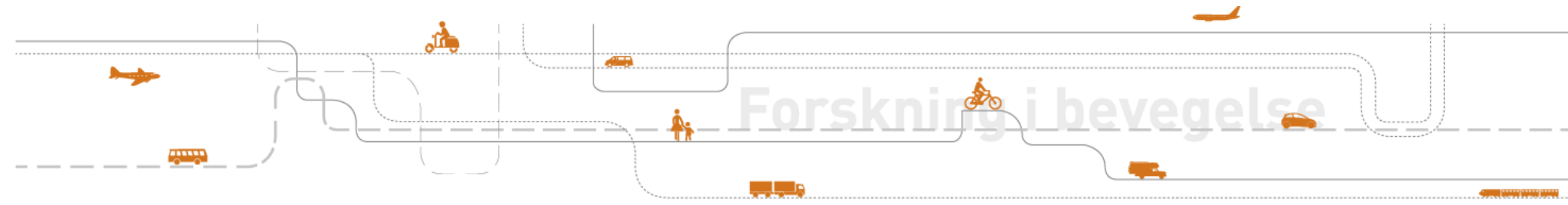

Kollektivtransportkonferansen

- Hvordan får vi bærekraftig mobilitet til lavest mulig kostnad?

Transportøkonomisk institutt (TØI)

- Nasjonalt senter for samferdselsforskning
- Privat stiftelse med ideelle formål
- Antall ansatte: ca 110
- Omsetning: 140 mill

Bakgrunn

1. Klimautfordringene må løses
*Samferdselsområdet sentralt
for å få ned utslippene*
2. Offentlig pengebruk må ned

Dagens NTP er ikke en plan for
å nå hverken 1 eller 2

«Hjeme alene-fest» rev grunnen vekk under Nasjonal transportplan

Nyhetsanalyse

Bveining
Berg Rantved,
journalist

I over 20 år har
Nasjonal transportplan
styrt vei- og jernbane-
bygging i Norge.

FAKTA

Veivesenets prioritering

Dette prosjektet er viktigst
i perioden 2022-2027 etter
Statens Vegvesenets vurdering.

Rv22 med ny fartsfelt bro over
Glomma i tidligere Fet kommu-
ne. Prosjektet ligger i dag langt
bak i Nasjonal transportplan.

Rv 4 Oslo-Mjøndalen.

E18 Vinterbro-Østfoldveien grense.
Her mangler snøfjellert an-
budsoppsettene som
kommunene Ås og Nordre
Follo godtar.

E134 Dagalett-Linnes-E18. Et
planlagt tverrsnitt mellom E18
i Åkershus og E18 i Buskerud,
langa Oslofjordfjordkollene.

E39 Åndal-Svingerjern.
Prosjektet kalles Hordfjell.

E39 Ålgård-Hovne i Rogaland.

E18/E39, ny hovedvei som skal
gå utenom Kristiansand
sentrum.

E39 Ålesund

Howden kunne det skje?
En forklaring går ut på at Fip underveis i
loven tarpederte planen.

En annen at valgkampen for flere par-
terier plutselig ble viktigere enn enighet om
NTP.

Dette var sannsynligvis som skjedde:
I praksis var regjeringen i år avhengig
av at Fip lot seg begjære. Hadde de nei-
tet regjeringen forslag til NTP ville det vært
business as usual. Men Fip bet ikke på. De
ville bruke langt mer penger på veier, jern-
bane, havneanlegg og flyplasser de neste
20 år.

Heller 400 milliarder mer enn regjering-
en, totalt 800 milliarder.

Da hjalp det ikke at mange av de folke-
valgte på Stortinget var enige med regj-
eringen i hovedsakene i forslaget til NTP.
Grunnen var rene verk under den.

Da det var tid for debatt og avstemning
om planen, kom det inn ikke mindre enn
372 enstemmende forslag fra sidelinjen.
Om veier, jernbane etc., som partiene bak
forslaget ville at det skulle stemmes over.

Da det var tid for debatt og avstemning
om planen, kom det inn ikke mindre enn
372 enstemmende forslag fra sidelinjen.
Om veier, jernbane etc., som partiene bak
forslaget ville at det skulle stemmes over.

Da det var tid for debatt og avstemning
om planen, kom det inn ikke mindre enn
372 enstemmende forslag fra sidelinjen.
Om veier, jernbane etc., som partiene bak
forslaget ville at det skulle stemmes over.

Da det var tid for debatt og avstemning
om planen, kom det inn ikke mindre enn
372 enstemmende forslag fra sidelinjen.
Om veier, jernbane etc., som partiene bak
forslaget ville at det skulle stemmes over.

Da det var tid for debatt og avstemning
om planen, kom det inn ikke mindre enn
372 enstemmende forslag fra sidelinjen.
Om veier, jernbane etc., som partiene bak
forslaget ville at det skulle stemmes over.

Da det var tid for debatt og avstemning
om planen, kom det inn ikke mindre enn
372 enstemmende forslag fra sidelinjen.
Om veier, jernbane etc., som partiene bak
forslaget ville at det skulle stemmes over.

Da det var tid for debatt og avstemning
om planen, kom det inn ikke mindre enn
372 enstemmende forslag fra sidelinjen.
Om veier, jernbane etc., som partiene bak
forslaget ville at det skulle stemmes over.

Hvordan komme opp med ny politikk

- Se på nye teknologiske muligheter
- Se på nye forretningsmodeller
- Se på politiske virkemidler
 - *Reguleringer*
 - *Avgifter/subsidier*
 - *Arealbruk*
- Fire viktige punkter for å lykkes
 - *Bedre organisering og samordning*
 - *Bedre kunnskapsgrunnlag*
 - *Realistiske forutsetninger*
 - *Se politikkområdene i sammenheng*

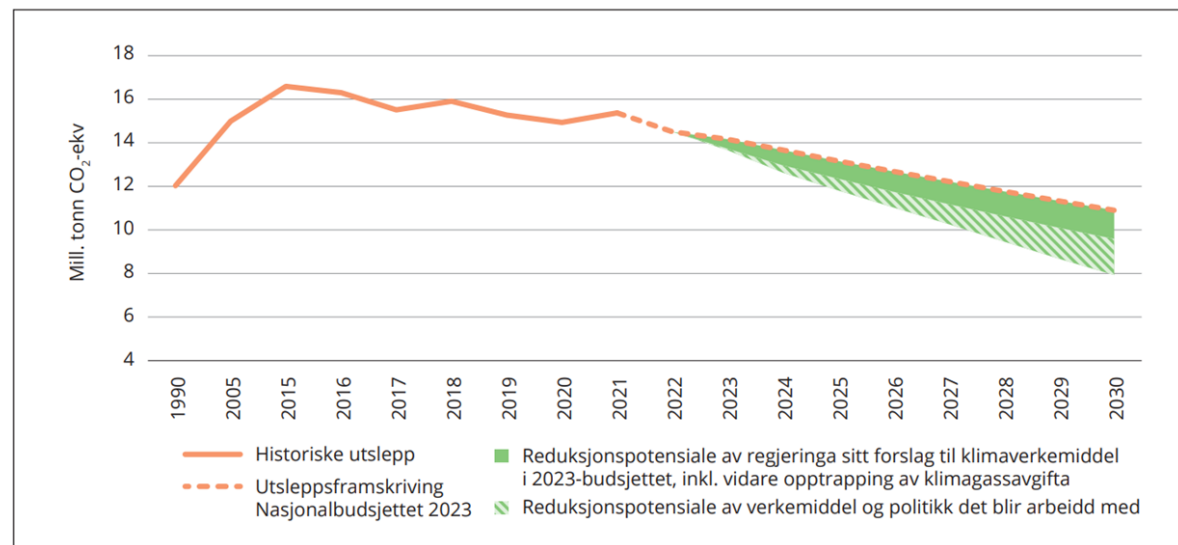
Strukturelle utfordringer

Departement etat tilsyn selskap

	Regulering/ forskriftsarbeid	Tilsyn	NTP	Investering og drift	Kjøp
VEI	SD FIN SVV	SVV Vegtilsynet	SVV Nye Veier	SVV Nye veier	SVV av OPS tjenester
BANE	SD	Jernbanetilsynet	Jernbanedirektoratet Bane NOR	Bane NOR Nye veier	Jernbanedirektoratet: vogntjenester, persontogtjenester
LUFT	SD Luftfartstilsynet	Luftfartstilsynet	Avinor	Avinor	SD FOT ruter
SJØ	NFD Sjøfartsdirektoratet Kystverket	Sjøfartsdirektoratet Kystverket	Kystverket	Kystverket	SVV: riksvegferger SD, kysttrafikk

Resultat: NTP bygges i stor grad nedenifra basert på enhetenes eget behov og prioriteringer

- Når alle er som «best» blir resultatet «verst»
- Oppgaver uten egen etat/organisasjon sliter
 - Kollektivtransport
 - Trafikksikkerhet
 - Nasjonal planlegging
- Planen bygges ikke opp ut fra overordnede mål
- Mange prosjekter er både:
 - Ulønnsomme
 - Øker utslipp.
 - Lite mobilitetsfremmende: E18 vestkorridoren Ramstadsletta-Slependen-Asker, Bodø lufthavn

Figur 3.2 Historiske utslepp, og forventa utsleppsreduksjonar mot 2030 i ikkje-kvotepliktig transport.

Kjelder: SSB, Miljødirektoratet, Finansdepartementet og Klima- og miljødepartementet

Mer samspill: Kjøp av kollektivtjenester

■ Stat

- *Tog*
- *Fly*
- *Kystruten*
- *Flybuss*
- *Helsereiser*

■ Fylke

- *Buss*
- *Rutebåt*
- *Taxi*

Få mer ut av eksisterende infrastruktur og transportmidler

Utnytte dagens kapasitet bedre og dermed redusere investeringsbehovet

- Prisincentiver
 - Veipricing
- Utnytte kapasiteten på kollektivtransport bedre
 - Ta bort rabatter på kollektivtransport i rushtiden
- Nye måter å reise på
- Utnytte bilene bedre
- Utnytte arealene bedre

Eksempel: Legg ned flytoget!

*Kapasitetsutnyttelse i tunellen
under Oslo*

Skaff kunnskap, ikke bare å ha en god ide: Eks elbil fordeler

- En suksess, nå over 80% av nybilsalget for personbiler
- Men...
 - *Koster mye penger*
 - *Truer bompengefinansierte prosjekter*
 - *Gir utilsiktede fordelingseffekter*
 - *Konkurrerer med kollektivtransporten og MaaS og dermed klimaeffekten*

Kilde: TØI rapport 1903/2022, Road Tolls in Norway, 2005-2021, Øystein Sand m. flere

Kan vi få til en klima-innrettet og realistisk NTP som fungerer som et godt styringsverktøy?

Ja hvis vi:

- Rydder i roller og strukturer, skiller forretning fra forvaltning, skaffer en dirigent
- Skaffer objektiv/uavhengig kunnskap og modellverktøy
- Legger realistisk/mest sannsynlig forutsetninger til grunn
- Lager en NTP der det planlegges for å nå politiske mål
- Ser ulike tiltak i sammenheng og ser på hele klimafotavtrykket

